

מוֹסֵר הַשְׁכָל

המיוחם לר' האי גאון

וּשְׁיר הַקָּעֶרֶת

לר' יהוסף האוובי.

נדפסו מחדש, ונוספה ראשונה אנרת האוובי, עם הערוות המסדר

משה שטיננס ניידר.

בערלין שנה חת"ב.

M U S A R H A S K E L

adscribed to R. HAI GAON

and

S H I R H A - K E A R A H

(To which for the first time is added the dedicatory Epistel)

by

JOS. EZOBI.

New Edition revised and enlarged with notes

by

M. STEINSCHNEIDER.

BERLIN,

A. Asher & Co.

1860.

הקדמת המספר.

הנה לפניו שני ספרים קטנים הכתום רב האיכות כוללים טוסר חכם לכל איש וטוסר אב לבנו ביום חthonתו מוסדרים על אדני חורתנו ורבבי חכמיינו זל וטוסרי חכמים שונים, כבר הורכנו פמידים ויצאו ראשונה בעיר קושטנטיניא שנה ב"ארץ (ר"א) ואח"ב עם העתקה לטינית ע"י Mercerus בפארים בשנות ש"ט ושב"א, ואח"ב בוניזיאה בשנתה של"ה. אטנס הרפואים יקרים במזיאות טאר, ואנחנו רק השנו הספר העברי מדפוס פארים ונם הוא חסר בראשו ובתוכו (עמוד ט"ז י"א), אף כי הרפואים איןנו נקי משנויות המטעיק והמנקר והמדפים, עם כל זה סדרו יפה לפי המשקל וע"י המשקל יודע לפעמים החיקון הראי וויכרו הטיעות. יש להזכיר על חכם אחד מחייב וטנו אשר הרפאים שיר טוסר השכל באחר טספrio בלשון אשכנז ע"פ העתקת חכם אחר אבל גדור אומר שהשיר הזה בלתי נשקל ולא הביר המשקל הפשט הנקרא בערבי אלרגנו (אל-רגן) וכן יקרא שיר טוסר השכל ושיר רפואה הגואה לאלהורי בשם ארנו"ה, והמשקל הזה (פעמים יחד ושתיהן נועות ויחד ותנוועה) נמצא ברוב השירים הראשונים אשר נחתכו ביטקל' הערביים ובתוכם פיויט שמע קולי המיזוחם. ג"כ לר' האי גאון, הוא אחרון הנගונים (נפטר בשנתה חחצ"ה), ואם הוא חבורו באמת הוא הראשון הנודע לסוג בארצאות המטורח אשר בנה בהז' על יסוד זרים. אבל כבר הסתפקו הestersim האחרונים במחבר ספר טוסר השכל, ואין כאן המקום להאריך בCKERות כואת והרוצה לעין יהוד יען בספר הנזכר למטה^{*}). — גם על שם ר' יהוסף בן חנן מחבר

^{*}) Catalogus libr. hebr. in Biblioth. Bodleiana p.2161, Jewish Literature, London 1857 p.152, 336 note 39, 40. Catalogus Codd MSS. Bibl. Lugd. Bat. 1858 p.10, 113.

שיר הקערה (אשר חיה בוטן הכרחי והרש"ב) נחלקו החוקרים אבל הסכימו שנקרא האובי על שם עיר בדורותה של צרפת^{*}). וירהי כאשר ראה הבוחר המשכיל והנבון ר"ש בן הנדריך ר' דוד ששון הספר היקר כי נחמד הוא לאוהבי לשון הקודש ולשומריו תורה ומזה כי ילכו שני מصحابים ייחדיו בלחמי נעדרו להורות לבני ישראל דרך ארץ חכמה ומוסר להבין לפהאים ערמה, ויאמר להפיצו ברבים ויזטו לדhapusם בהגנה טרויקה למען ירוזק הקורא בו ויבינוו כל עם הארץ. ואני המסדר הערכתי ס' מוסר השכל ע"י הדפוס הישן, הוא דפוס פארים, עם הדפוס החדש הנ"ל, וכן הערכתי Shir הקערה ע"י הנוסחים מב' דפוסים וכו"י כאשר הדפסה חכם נזרי בתקופת הנadol וזה כמו ק"ל שנה^{**}), ולא שלחתך יד להחליפּ הנומחה לפני סברותך לבך רק הנקור קנחה לפעמים לפני המטקל, והוספה סיטן החזרות לחוללה החכמים אשר ירצו לציין חרוז אחד בקיצור, גם בהערות בונתי להורות בקוצר נמרץ הבנתה מלוות קשות או הבנתה הענין בכלל ע"י ציון פסוק וכדומה. גם אמרתי להוסיף פה ראשונה אגדת המחבר לשיר הקערה אשר נדפסה לבירה בקובץ כרם חמד ח"ד וכמעט לא נודעה לאיש. כל ואה עשייתו להשלמת הספר למען לא יחסר כל צו. אמנם בדעתו שמחשבת הסופרים והמחברים הללו בהגנה הרפום ובכבודו שלא אבטח על עיני הנחלשות קראתי לאיש מהיר במלאתה ההגנה להיות לי לעור ואקווה שחברי זה לא הוציא פירוי דבר שאינו מתחזקן, וגם בכלל זה לפעמים יחסרו הנוקרות לרוב דקותן ההכרח לא יגונה.

כחתי פה בערךן בחידוש אלול שנת חרי"ט.

משה שטיינשנידר.

* Catal. libr. hebr. p.1458.

**) *Wolfius*, Biblioth. hebr. IV, 1135.

מוסר השכל

אָמְרִי	בְּנֵי רָאשִׁית	יַרְאָה הָאֵל
אָמְרִי	וּשְׁמַעַת מֶרֶךְ	לְכָה קֹמָה
פְּחַלָּה	עֲבֹדָתֶךָ	וַתִּזְמַנֵּן עַל בָּל
פְּפָלָה,	אֱלֹהָה	בְּבָל עַת אֵל
שְׁחִרְךָ	לְהַשְׁפִּים כָּל	וְעַלְיךָ
חַסְנָךְ	וְעַלְיוֹ מֶרֶךְ	וְהַדּוֹת לֹזֶה
מְחַלָּה	פָּנֵי הָאֵל	חַיָּה תִּמְיד
יַמְלָא,	אַלּוֹתֶיךָ	וְאוֹבֵל מִשְׁעָדָה
וְתוֹרָה	שְׁמֹור מִצְוָה	שְׁמֹור חִקָּה
צְרוֹרָה,	פְּתִיחַ נְפָשָׁךְ	וְגַעַב בַּיִם
פְּלִילִים	אֲצִילֵי עַם	וְהַתְּרַעַע (*) בַּיִם
כְּסִילִים	וְאֶל הַטְּטָאֵל	דַּבְּקָה בְּחָם
חֲכָמִים	נֶה אֵל פִּי	פְּתִיחַ נָא אָזֶן
לִשְׁמִים (**)	אַסּוֹף מִהְם	וְעִינֶךָ פִּרְעָה

* מֶלֶשׁן אֶל הַחֲרָע (מְשִׁלִּי כְּבָ, כְּדָ).

**) מֶלֶשׁן לְשָׁם (שְׂטוֹתָה כְּחָ, יְטָ).

וְגַיְרָה	בְּכָל שְׁבָקָה	וְכֹנֶא בָּם
תִּבְרָה,	פְּקָנֵא בָּ-	בְּכִיסָּה אַל
עֲשָׂבִים	אָכָול וְרַעַה	בְּמַלְחָה פַּת
פְּרִיבִים,	אַנוֹרָה *) מַ-	וְאַל תְּשַׁאֲל
בְּקִבְרָה	וְהַטְמָן	בְּחַר מִוָּת
שָׁאָרָה,	לְבַקֵּשׁ מַ-	וְאַל תְּלַךְ
לְשַׁאֲל	הִיחָה שָׁאֵל	וְלִמְהָה תְּדַ
בַּיד אַל	הַלְאָה הַפְלָל	שָׁאֵל מַאֲל
גַּמְלָה	וְהַבֵּט אַל	וְאַל תִּיְשְׁזַן
עַצְלָה,	לְקָה תְּהִיה	וְאַל נָא כָּנָ
בְּירָה	אַנְוֹר יְרָח	וּבְקִיזָּ
וְסְרָה,	יְמִי חַרְפָּה	אֲשֶׁר תָּאַבֵּל
גַּוְתָּה	מוֹזָנָה מַ-	וְאַם לְדַרְשָׁ
בְּרִיתָה,	וְכוֹר אַת בָּת	פְּהִי יוֹצָא
מוֹזָנָה	בְּגַוְתָּה אַל	רָאָה יוֹנָה
מְלוֹנָה,	בְּיוֹמָה אַל	פְּהִי שְׁבָה
לְלַחְמוֹ	גְּרוֹד נִשְׁר	וְאַם יְרַחִים

*) אַנְרָה נִסְפָּה וְכֹרֶר לְחַם (שְׁטוֹאָל א' ב' ל'ג).

לְרַב הָאֵי נָנוֹן

מִקּוֹמוֹ,	יִבְקַשׁ לֹ?	בָּעוֹד יוֹמֹ
וְהַכְּרָה ^{**} ,	שְׁמֹור רֶגֶל	וּמְבִית אָח ¹⁷
וְשִׁכְרָה,	עֲלֵי כֹּזֶב	וּסֻור מִבְּ
גְּדוּלִים,	בְּפִתְחָהִי הָרָה	וְאֶל טַעַמּוֹד ¹⁸
אֲכְלִים,	לְמַשְׁמָנוֹ מִזְרָח	וְאֶל תְּחִזּוֹן ¹⁹
וְאַיּוֹם	לִיוּם נֹרָא	וְאֶל תְּשִׁמָּה
בָּעוֹד יוֹם,	יִבּוֹאֵךְ	לְאָדָם פָּנָר
וְתִכְהָרָה,	לִיוּם אִידָּוֹן	וְאֶל תְּרוּשָׁה ²⁰
לְמַחְרָה,	לְקָה יְחִיָּה	סְתִּירָה מְהָרָה
פְּלִילִים ^{***} ,	לְאַתְּלָלָל	אֱלֹהִים אוֹ ²¹
וּפְלָלָה,	פָּגַע בָּאָלָה	וְלִשְׁלוּקָם
גְּעוּרִים	אָחֹזֶב אָשָׁתָה	וְנִמְיךָ ²²
קְשׁוּרִים,	בְּלֶבֶךְ שִׁים	וְרוֹדִיקָה
תְּדִבְּרָה	עַמִּינְתָּךְ אֶל	וְעַם אָשָׁתָה ²³
וְחֶבְרָה,	לְלִצְיָים אָחָתָה	וְאֶל תְּהִנָּה
רְחוֹזָקָה	תְּהִי עִינְךָ	וּמְזֹרָה ²⁴
חְלִיקָה,	אָמְרִים הָרָה	וּנְקָרִיה

^{*}) פְּלִילִים (הַבְּרִים לְבָלָא), שׂופְטִים. — ^{**}) טְלַשּׁוֹן וְאוּבִינוֹ.

וְפַחַד	בְּלֶבֶת תֹּנוּ	וְאִימָּקָה	²⁵
בְּסֻדָּךְ ^{*)} ,	וְאֵל פְּרָעָה	וְתוּכָחָתָה	
וּבְנָוֶת	לְקָבֶן בְּגִינִּים	וְאֵם תּוֹלִיד	²⁶
בְּחִנּוֹתָה,	סְרָם אֲכוֹן	בְּכָל עַתָּה יִ-	
סְפָרִים	בְּכָל-פּוֹךְ	קִנְחָה לְהָם	²⁷
בְּעוּרִים,	מְלָמֵד מִידָּה	וּשְׁוִים לְהָם	
בְּחֹנֶה	עֲנֵיק לְרָב	וְהַעֲנֵק פָּדָ	²⁸
לְבָנָה,	וְשְׂתָעֲנִים	אֲשֶׁר פְּתַחְנוּ	
תְּרוּמָם	רְנֵק בְּחָם	וְרָע בַּי קָדָ	²⁹
שְׁלוּמָם.	יְהִי עַקְבָּב	וּשְׁלוּם לְהָ	
נְכוֹנָה	הִיה בְּאָמָתָה	מְלָאכָתָךְ סָדָ	³⁰
אָמוֹנָה,	בְּצִדְקָה וְ-	וּמְאַזְנִיךְ	
וּמְרַמָּם	יְהִי לְמַסָּה	וְהַזָּן חַמְסָה	³¹
וּמְעַמָּס,	בְּכָל-מִשְׁאָה ^{**)}	וְתַם לְרִיקָה	
שְׁמֹר לְאָ	בְּהָ מֹזְשָׁלָה	וְאֵם יְבָחר	³²
חָנֵל לוֹ,	וְסֹדוֹן אַלְמָ	תְּבוֹב בּוֹ	
נְתַנוּ	וְיִרְחַק מִ	וְאֵם יֵצֵא	³³

*) רצונו סוד הנוגע לאחררים.

**) טרש נשא (usury), וגם יש לבארו בשין שמאלית.

בְּבִיתוֹ,	כָּאֵלֹהוּ הוּא	שְׁמֹר בַּיְתּוֹ
וַנוֹּפֶשׁ *)	יְמִינְשֶׁם	³⁴ בְּסִיר שְׁבָת
וַרְפֵּשׁ,	בְּטִיטָת יוֹן	וְאֵל פְּבָא
דְּרָכִים	יְמִיחֹרֶף	³⁵ וְאֵל פְּבָא
מְלָכִים,	יְמִיאָת הַדָּבָר	בְּסִיר לְזָאָרָה
וְתָאָמֵר	לְשָׁטוֹן פָּה	³⁶ וְאֵל תְּפַתֵּח
וַיִּמְרָא,	לְקָרְבָּעַ	הַבָּר רַע פָּנוּ
לְשָׂנָךְ	עַלְיוֹ מֹשֶׁלֶל	³⁷ וְלֹא תְּרִים
עֲונָה,	יְהִי פּוֹגֵד	בְּקוֹלְךָ פָּנוּ
בְּכוֹךְ	עֲשָׂוֹת מִילָּה	³⁸ וּמְהִימְגָּעָה
וַיִּנְחַקְתָּה,	יְצִירָה הוּא	וְחַגְגָּה אָתָּה
פְּעָמִים	שְׁלוֹמָךְ כָּלִיל	³⁹ לְשׂוֹאֵל עַל
שְׁלוֹמִים,	תְּחִי מָזִיאָה	אָמֹר שְׁלוּם
עֲבָדָה	יְהִי לְךָ בָּרָךְ	⁴⁰ וְאָמָר שְׁכִיר
וַיְלִידָה,	כָּאֵלֹהוּ הוּא	חַשּׁוֹב אָתוֹ
לְאָטָלָה	לְעַבְדוּתָהוּ	⁴¹ וְאָמָר הַקְלָל
וַפְּעָלוֹ,	שְׁכִירָותָהוּ	וּשְׁלָמָם חִישׁ

*) מלשון ווינפש.

שָׁמַע לִי וְ	⁴²
בְּכָל-יֹם תִּ	
בָּנָנו סְכָל	⁴³
וּבְנֵי חֲכָם	
וְאֶל גְּאַיִם	⁴⁴
וּמְאַשְׁפּוֹת	
וְגַם אִיש בְּ	⁴⁵
פְּעֻלָתוֹ	
וּבְלִמְכָהָבָב	⁴⁶
וְאֶל יְמַצָּא	
וּמְרַשּׂות ^{**)}	⁴⁷
הַרֹּosh צְדָקָ	
בְּפְחָדִים נְפָזָ	⁴⁸
וְאֶם תָּאַכְלָ	
וְאֶם תִּקְנָה	⁴⁹
פְּתִי קְוָנָה	
וְאֶם תְּחִיאָ	⁵⁰

*) ברפות ישן: בנו חכם ישנה... ובן חכם ישנה!

**) פרקי אבות א .

בלולה,
אנשים
יששים,
מלך
ערובה,
גשוכה*)
הפקה**) ,
בכל-זאת
רנות,
עליה אל
ומשאלה,
חנונים
לפנים,
נאיהו
עלוהו,
ונברא
ועברה,

חרבה מ-
סחורה ב-
חריה גם
לבנייך
ליום מחר
ולשנים
ולעתים
אשר ידע
ممלא רב
חרקה מ-
בכל דבר
במו רשות
אשר היה
אתני רשות
לראים כי
בזה נוצר
ועת חרון

ומזבח פת
ומזבח ה-
ושלים סוי
ולמר נא
תהי להם
ולמים
בצבעוניים
ואיך יישן
וכלם בין
ואם יעלה
חגנא בו
הרבר לו
ולא תונזר
ורע ביב כל
והעשיר
עוולם זה
ועת רצון

*) טלי כנחש ישך (טשי כנ לא). — **) או הפוכה?

וְהַצֵּל	גָּאֵל וְפִרְדָּה	עֲשָׂה חֶסֶד	⁵⁹
כְּמוֹ אֵל	יְמֻתִּינוּ	וְדָעַ בֵּין כָּל-	
בְּחַשֵּׁךְ	דָּלָה יוֹשְׁבִים	וּמִבְּלָא	⁶⁰
בְּנֶשֶׁךְ	פְּתִי נָתַן	וּכְסֶפֶד אֵל	
מְלָאכָתךְ	עֲשָׂה לְךָ אַתָּה	וּטְרַם פָּרָ	⁶¹
בְּהַמְּקָדֵשׁ	רְעוּה נֶפֶשׁ	וְאַתָּה צְרָבָךְ	
יְדָעָתוֹ	לְךָ דָּבָר	וְאִם יִגְדֵּל	⁶²
שְׁמַעְתָּו	כְּאָלוּ לֹא	רֵצֶח וּשְׁמַעָּה	
וּחֶבֶר	בְּסֹוד רְעֵא	וְאִם תְּרַעֵן	⁶³
וּקְבָּרָה	נֶה מִטְמָנוֹן	יְהִי לוּ בְּטָה	
גְּדִיבִים	עֲנוּתָה שִׁיר בַּי	וְאִם תְּאַהֲבָה	⁶⁴
כּוֹבִים	פְּתִי עָזָנה	דְּעָה בֵּין אוֹ	
בְּעֵין	עַקְתָּה טְמִיד	שְׁמֹור נָא רְ	⁶⁵
בָּאוֹן	חִלּוּתָה דּוֹרוֹן	לְךָ פָּנָה יְ	
תְּהִי אֶם	עַקְתָּה רְבָה	וּשְׁנָאתָה רְ	⁶⁶
מְשֻׁנָּאים	מִקְתָּה אֵל סֹוד	יְהִי גָּדָר מִ	
וּרְיעָה	קָצִירִים הַ	עַרְזָה לִימִי	⁶⁷

גְּטִיעָה,
 מְגֻנְוִים
 גְּבִירִים,
 וְלוֹהָ
 לְגַנּוֹה *),
 עֲמִיטָה
 הַכְּפֵד,
 לְחֶבְרָה
 לְשֶׁבֶרָה,
 וְרוֹתָה
 בְּבִיתָהוּ,
 אֲנָשִׁים
 וְרוֹשִׁים,
 עֲשָׂרִים
 וּכְוֹרִים (**),
 וְחוֹבָה
 מְשֻׁבָּה,

וּסְגָנִים הַ-
 תְּמוּתָה בְּ-
 פְּנָזָת אֶל יָד
 בְּמַתְמַצּוֹה
 אֲבָלִים נִסְ-
 חֶבְרֶה וּ-
 בְּנֶפֶשׁוּ אֲדָ-
 מְתִי רְשָׁעָ-
 לְהַיּוֹן
 בְּתוֹרָת אֶל
 חַשּׁוֹק לִישְׁבָ-
 לְקַנְנֵי
 עֲנֵנֵי עַם
 וְלֹא מִן קָ-
 שָׁךְ בִּינּוֹת
 עֲמִיטָה חַטָּא
 תְּהִי תְּמִיד

וְלִימֵי הַ-
 וּבְעַפְתָּה כְּ-
 לְהַטּוֹב מִ-
 וְהַזָּהָר
 אֲלֵי קָבֵר
 שְׁמֹר תְּמִיד
 וְאוֹתִיכְרָד
 חַדֵּל לְהַמִּ-
 וְאֶל תְּשִׁפְתָּה
 הַגָּה תְּמִיד
 וְאוֹהָב
 וְאֶל פְּתַחְמוֹד
 וְאֶל תְּבֻנָה
 שְׁאֶל מְאָל
 וְתִיקְרָבֵךְ
 מְחוֹל נָא לְ-
 וְשֻׁבָּה אֶל

72 73 74 75

*) כתו לנויהם, לביהם.

**) بد"י ובורים (מלשון ובוריות?).

מְרִידָה	וְלֹא תִּכְחַר	וְלֹא תִּמְרוֹד	⁷⁶
פְּרִידָה	יְמוֹתִיךְ	וְלֹא תִּאֱחֵב	⁷⁷
יְרִידִים	וְטוֹב שְׁבָת	וּמְהֻנְּגִים	⁷⁸
טְרוּדִים	וְקָאָחִים	מְחַבְּרִים	⁷⁹
עֲבָדִים	בְּנָשִׁים נָ	וְאֶל תִּבְטַח	⁸⁰
בְּסָודִים	אָמֵן בָּהֶם	וְגַם אֶל תִּ	⁸¹
בַּתְּאֹהֶה	לְגַנְעָר שָׂנֵ	וְאֶם פְּחַשּׁוֹף	⁸²
וְעַרְוָה	חִשּׁוֹף לְךָ שָׂת	מְצַחֵק בְּ	⁸³
וְחַרְתָּה	עֹזֶב חַמָּה	עֹזֶב אָפָּ וּ	⁸⁴
בְּחַרְתָּה	בְּנָה לְךָ לֹא	וּבְקִיעֵז	⁸⁵
גְּנוּתָה	שְׁבָעָה תֹּזֶה	וְאֶל הַאֲבָל לְ	⁸⁶
דְּלָתָה	אֶלְךָ עַל בֶּל	וְתִשְׁבַּח שְׁ	⁸⁷
כְּאֶחָד	בְּנֵי אָדָם	חִשּׁוֹב לְךָ כָּל	⁸⁸
בְּפַהָרָה	הָנִיה תִּמְיד	וּמְמִנְפָּנֶיךְ	⁸⁹
כְּבָנָה	תִּכְבְּרֵךְ לְךָ	וְשָׂוֹת בָּרוֹךְ	⁹⁰
וְלָגָנָה	כְּאָלוּ הוּא	וְאֶבְיָהוּ	⁹¹
שְׁכָנָה	פְּאָחָר מִ	וְחִסְּרָאֵל	⁹²

וְאֵין כָּךְ	יְהִי מַחְרֵךְ	לְמַחְרֵךְ פֶּרֶד
אָמְנָה	בְּחָרֵךְ רֹעֵךְ	וּמְנוּעָר ⁸⁵
וְעוֹנָה	בְּכָל־רֶגֶע	אֲשֶׁר תִּמְצָא
וּרְקִים	בְּסֻוּגֵי לֵב	וְאֶל הַבְּטָחָה ⁸⁶
שְׁוֹקִים	שְׁלוּמָה בְּ	וְשׂוֹאָלִים עַל
כְּאוֹחָבִים	בְּעַת עִשְׂרֵךְ	וּירְאוּ ⁸⁷
לְאוֹיְבִים ^{**) (***)}	בְּדַלְוָהָךְ	וַיַּהֲפֹכוּ
וְרִיחָם ^{**) (***)}	לְאִישִׁים בֵּין	הַיָּה עֲבָד ⁸⁸
בְּפִיחָם,	וְגַם הַכְּפֵד	וְאֹתוֹ פִּיקָּר
חֶבְרוֹן	קָלְוָן אִישׁ מִזְרָחָךְ	וְאֶם תִּשְׁמַע ⁸⁹
אָמְרוֹן	כָּאַלְוָן לֹא	סְחוֹר עַלְיוֹן
וּבִינָו	עַרְהָה בִּינָךְ	וְלוֹ חֹוט שָׁדָה ⁹⁰
וְאַינוֹ	יְהִי גַּפְךְ	שְׁמֹר נָא פֶּרֶד
לְצַרְבָּךְ	לְדַבֵּר כִּי ^{**) (***)}	וְאֶל תִּרְבֹּה ⁹¹
וּרְקָבָךְ	הַלְּכָךְ	וַיָּשֶׁר מִזְרָחָךְ
רְחַב יָד	כִּים ^o גָּדוֹלָךְ	בְּנֵי אָדָם ⁹²
וְתִמְעָדָךְ	פְּהָיו בָּא בָּוּךְ	שְׁמֹר נָא אַל

^{*}) בְּדִי' לְאוֹהָבִים! — ^{**)} אָפֵשָׁר שְׁכוֹנוֹתָה: לְפָנָיהם, וּכְן עַנְנָנוּ בּוּרְבִּי בְּיִזְנָן יִסְדִּיבָה. — ^{***)} כִּי אָם. — ^o) בְּדִי' בְּרִד!

נִידְךָ	בְּאוֹיֵכָה	נִאֵם יְחַרְעָם	⁹³
בְּסֻדְךָ	תְּבִיאָהוּ	גַּעַר בּוּ אַל	
וְתְּרֻבָּה	עֲרֵי תְּחָאוּ	וְאַל תְּאַכֵּל	⁹⁴
וְיַעֲרָבָה	אַכְלָה אֹזֶן	וַיְיִטְבֵּן מִזְבֵּחַ	
מְאוֹמָה	עַה תְּכַל	וְאַם אָתָּה שָׁבֵן	⁹⁵
פְּנָומָה,	לְעֵינֶיךָ	אֹוי פִּיטְבָּן	
וּמְעָנָה	לְכָלְדָּכְרָן	וְאַל תְּכַאֵב	⁹⁶
לִשְׂוָגָא,	תְּלִזְמָמָה	וְאַל תְּגַיֵּד	
תְּרִינָנוּ	טָהָרֵב אַל	מְבַקֵּשׁ מִזְבֵּחַ	⁹⁷
שְׁאוֹנוּ,	טָהָרֵב אַל עַתָּה	וּבִים אַל	
דְּבָרִים	לְהַמְרוֹבָן	וְהַשְּׁמָרָן	⁹⁸
בָּזָוִרים,	יְרִיבָהָקָה	וְרַעַב כִּי בָנָה	
יְחִידִי	בְּנֵי לִילָה	וְאַל תְּדַרְוָה	⁹⁹
יְהוּדִי*)	לְהַאֲלָל בָּלָן	וְאַל פָּאמָן	
וְסָרָה	מְתִי עַשְׁקָה	וְרַעַב כִּי בָם	¹⁰⁰
עַמּוֹרָה,	עַשְׁיָהָם וְ	וּבְסָדוּם מִזְבֵּחַ	
אַסְרָה	בְּפִיקָה נָהָרָה	לִשְׂוָגָה שָׁוִם	¹⁰¹

*) בברפות חדש גדורין, ואין לו טובן; הלא להפאהה הוא לנו שנרווי. חכמנו לא נמנעו מלזההיר מאנשין רשותם אם גם יהודים נקראו.

חֲבוֹרָה,	בְּחַבְלֶךָ	אֲכְלֶךָ	עַמִּיתֶךָ	עַיְתֶךָ	אָנָשִׁים	בְּאִישִׁים,	לְעוֹזָרָה	סְחוֹרָה,	בְּנָחָר	אָלֵי קָרָר	בְּעִימָה	שְׁלִמָה,	אֱלֹהִים	גְּבוּתִים*)	גְּנָכָה	מְרִיבָה,
חֵיה בֵין סִ	אֲרֵי אָסֹור	תְשֵלָח וְ	אַלְיָ אָשָׁת	פְנִימָה רְ	וּפְדָר לְ-	חִנָּה עַיּוֹן	לְכָל הַעֲשָׂ	קְרוּבִיכָךְ	תְהִי שֹׁוכֵן	פְנֵי גְּשָׁם	תְהִי קוֹצֵר	תְהִי מַאל	וּשְׁרֵךְ עַם	לְכָל תִּפְפָרֶ	וּשְׁתָפּוֹת	
וְאֶל פְרֶפֶת	וְאֶם אָוֹתוֹ	וְאֶל תִּבְטֶ	וְאֶל תִּבְטֶ	וְשִׁימָה נָא	כְבָוד נְשִׁים	לְבָל תִּפְפָרֶ	וְלֹא עַם כָּל	וְלֹא עד אֶל	וְסֻוֹרָה מְדָ	וּרְעָ טֹבָה	וּמְשִׁבְרָתָךְ	חֵיה תְפִים	וְמִשְׁטָחָה	וְאֶל תְּדוֹרֶשׁ	וְמִשְׁטָחָה	
וְאֶל תִּבְטֶ	וְאֶם אָוֹתוֹ	וְאֶל תִּבְטֶ	וְאֶל תִּבְטֶ	וְשִׁימָה נָא	כְבָוד נְשִׁים	לְבָל תִּפְפָרֶ	וְלֹא עַם כָּל	וְלֹא עד אֶל	וְסֻוֹרָה מְדָ	וּרְעָ טֹבָה	וּמְשִׁבְרָתָךְ	חֵיה תְפִים	וְמִשְׁטָחָה	וְאֶל תְּדוֹרֶשׁ	וְמִשְׁטָחָה	
102	103	104	105	106	107	108	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109
שְׁטָחָה אֶל תְּ	עַשְׂה עַמָּם															

*) לפי טאמר בן סירא (חנינה יג א) בגרול טנק אל הרוש וכו' ואמרו "ול אין דרשין מה למעלה וכו'".

למרףם	וישבל לא	ואם חכמיה	¹¹⁰
בשבוקם,	פלילי עם	שכח אל	
ולדרוז	לה ללםור	ואל חbos	¹¹¹
תני ראש,	לחכם או	חיה זנב	
אמונה	דרוך פרבי	ויחסכמיה	¹¹²
תבוננה,	וסור מרע	ויראת אל	
וڌيز	פלילי עם	הזה אל	¹¹³
בקנוו,	קנחו לך	ושתקנה	
בישראלים	בחר עדים	ובקארה*)	¹¹⁴
הבראים,	אי מרוב	יניחוך	
אבליהם	ולבואה אל	ויטוב לצאות	¹¹⁵
ונ גילים,	בבית משחה	לה מבוא	
בלקה	לשונא מה	ולא פחשוף	¹¹⁶
, תהיה בה,	סחורה אם לא	וישגאותו	
מוורדים	ובקר עת	תקור חולים	¹¹⁷
ומגליים**),	לבב אישים	ודבר על	
ברחה	וממהון	וסור מהין	¹¹⁸

*) במשא וממן שלך. — **) טרי נפש? או ארונים?

וְשׁוֹקָה,	עַלְיָהוּ בּוֹר	וְאֶל עַמּוֹד
וְעַטִּם	אֲבוֹתֵיךְ	וְכָבֵד אֶת
שְׁלֹצָם,	וְכָל-הַזְּרַח	קְרוּבֵיךְ
וְתִקְרֵב	בְּצֵל מֶלֶךְ	וְאִם תִּבָּא
וְתִקְרֵב,	אֲרֵי תַּעֲמֹד	הַעֲדָה בַּי עַל
יְמִרְחָה	אֲנָשִׁים לְהֵ	וְאֹו יְרָאת
וְנוֹרָא,	סְדָךְ גָּדוֹלָה	וְלֹכֶן פִּי
קְרֻבֵּינוּ	תְּהִי אָחוֹ	וְשׂוֹר עַז אֶל
רְצׁוֹנוּ,	תְּהִי תָּמֵךְ	וְאַרְיוֹת אֶל
יְמִרְחָה	תְּהִי מַבָּן	וַיִּשְׁבַּת שָׁ
וְבָרָה,	אֲבוֹתֵיכְךָ	וְטוֹבָה לְ-
יְהִי בָּא	אֲשֶׁר מַאֲלָ	וְכָל-דָּבָר
אָמֹר נָמָם זֹאת לְטוֹבָה,	אֲמֹר נָמָם זֹאת לְטוֹבָה,	רְצָחָה בּוּ וְ
לְקָבֵר	תְּהִי פְּבִיאָ	וְטוֹב שְׁבִּי
בְּגָבָר *),	לְהַתְּחִטּוֹן	בְּתוּלָה מִ
יְשָׁרִים	לְהֵבִנּוֹת	קְנָה דִּירָה
וְצָרִים,	נְעַת חֹמְדִים	וְסָורָה מִ

*) רצונו לפעמים טוב לקבר כתו בחוללה טלה החחתן עם איש, אם הוא בלחוי הנון. וא"א שהחסר טלה (כטהחשה ריל"ד) ע"פ המשקל.

וְסָוף֙	בְּמַאֲכָלֶךְ	הִוֵּה קָרוֹב	¹²⁷
עַמִּיתְךָ	וְלֹא תְחֻמוֹד	וְלוֹוָה רֶל	
וְרֹעַתָּו	כַּפֵּי שְׁכָלוֹ	וּכְלִגְנֶבֶר	¹²⁸
מְלָאכָתוֹ	כַּפֵּי תְקוֹן	וּכְלִחוֹשֵׁב	
וְגַנְאָה	יִקְרָה הִיא	וְגַרְבָּת לֵב	¹²⁹
עֲגָנוֹה֙	גִּרְבָּה הִזְׁ	וְאֶחָות לְ-	
וְעַגְנוֹן֙	בָּמוֹ סְדָר	תְּהִי תִּמְיד	¹³⁰
וּמְגַנְןָן֙	בְּסֹוד קָהָל	תְּפִלְתָּה֙	
שְׁבָחָה֙	גִּכְוָה עִם	הִוֵּה עֹשֶׂה	¹³¹
בְּרָחָה֙	בְּלִיעָל	וּמְאַנְשֵׁי	
וְתַעַלְ	אֲרִי זָנָב	הִוֵּה נָא לְ-	¹³²
לְשֹׁעַלְ	תְּהִי הָרָאשָׁ	וְתַשְׁחַ אָם	
אָנָשִׁים֙	יִרְיָבֵן עִם	וְאָם אִישִׁים	¹³³
וְקוֹשִׁים֙	וְסָורָ מִפְחָ	לְכָהּ מִהָּם	
כְּנֶפֶשְׁךָ	עַכְּ תִּמְיד	אָחֹב אֶת רֵ-	¹³⁴
קְדוֹשָׁה֙	פָּנָע בָּאֵל	וּלְשָׁלוֹמוֹ	
וְגַרְהָה֙	שְׁבָועָת שְ׊וָא	וּסְוָרָה מְ-	¹³⁵

וְנוֹרָא,	בְּשֵׁם גָּדוֹל	לְהַשְׁבִּיעַ
בְּסֶפֶר	לְאָדָם בּוֹר	וְאַם*) פְּכַרְתָּה 136
וְחוֹתָר,	עַמּוֹד כּוֹרָה	לְקָפְדָה בְּ
וְמְשָׁא	בְּכָל-מַפְנָן	בְּחָרָץ 137
וְחוֹסָה,	וְעַל מְסֻכָּן	וְחוֹזֵן עַל דָּל
וַיּוֹצֵא	לְנֶפֶשׁ שִׁית	וּמוֹכִיבָה 138
עַלְיָעָן,	עַלְיִ קִיר אֹו	וְלֹא סְעָלָה
גְּדוֹלִים	פְּקָנֵגָא בְּ-	וְלֹא עֲדָל 139
פְּעָלִים,	לְקָ אִישׁ רָב	וְאַל תְּחִמוד
וְקוֹמָה	הַנּוֹמְתָה	וְעוֹרָה מְדָ-
עַלְוָמָה,	לְקַבֵּין פְּ-	קָרָא וּדְרוֹשָׁ
תְּבוּנָה	אֲשֶׁר אֵין לוֹ	וּכְלִגְנָבָר 141
אַמּוֹנָה,	בְּהַמָּה בְּ-	הַלָּא הוּא בְּ
בְּשׂוֹאָל	וּמוֹתִיקָה*)	וְאַל תְּגַעַר 142
בְּהַזּוֹאָל,	לְהַעֲנִיקָה	וּרְזָחָה נָא
בְּלָב טֹוב	מַעַט לְמַתָּה	וְרַע בְּנֵי הָדָ-
וְקַטּוֹב,	וְעֹזֶף פְּנִים	לְקָ טֹוב מְ-

*) רצונו: אם הרצה לנרות. — **) כל יטיך.

בכָשֵר	אֲשֶׁר יְתִן	וּמְחֹסֶר	¹⁴⁴
בְעוֹזָר,	אֲשֶׁר יְתִן	מַעֲטׂ טֻוב מַ-	
תְקַבֵּל	וַעֲזָל מֶלֶכֶת	וּבוֹ גָלוֹת	¹⁴⁵
וּסְכָל,	הִיָּה נֹשֶׁא	וּמוֹסֵר אֶל	
גַּמּוּכָה	שֶׁךָ תְּהִירָה	וְתִמְדֵיד נֶפֶת	¹⁴⁶
בְּרָכָה,	אֲשֶׁר תַּאכְלֶל	וַתְּנִנְתֶּן עַל כָּל-	
בְּמֹרָא	בָּמְקוּם צָרָ	וְאֶל תִּשְׁבֶּן	¹⁴⁷
וּגְוָרָה,	חַבְתָּ יָד לְךָ	לְאָרֶץ רַ-	
וּגְרָד	לְדִבָּר סָפָ	וְאֶל פְּכָאָב	¹⁴⁸
וּבְרָד,	סְלָול יְחִידָ	וְלֹא תִּרְדוֹף	
תְּהִוָּה	אֲשֶׁר בּוֹ לֹא	וַיָּשַׁדֵּךְ דָּבָר	¹⁴⁹
פָּאוּחָה,	לְךָ בְּאֲשֶׁר	יְהִי חִישׁ בָּא	
עַלְוָתוֹ	רִאָה טָרֵם	וְהַנּוֹלֵד	¹⁵⁰
דָּרְעָה מְהָרָה אַ-	חַרְיתָהוּ,	בְּרָאָשִׁיתָוּ	
אֲנוֹשׁ לִבְבָּ*)	וְעַקְשָׁנָ	וּסְוִרָה מַ-	¹⁵¹
מְפָקֵחַ מְכַשְּׁלָל	וּמְזֻקָּשָׁ	וְהַסְרֵר מַ-	
הַבְּרִיו אַיְקָ*)	תְּהִוָּה	וּמְפֵי אִישׁ	¹⁵²

*) רצונו איש לב ולב? — **) כאשר הם.

לרב האי גאנן

וְמִאָמֵר בְּלַ-	אָנוֹשׁ בְּאָשֶׁר	יִצּוֹה,
וְאֶל פָּאָמֵן	לֹךְ בְּדָבָר	הַנִּתְנוֹן
אֲכַל כִּי אָם	בְּעִינֵיכֶם	רְאִיתָו,
חִיָּה מִן הַ-	זָמֵן יָגָרָ	וְחַדְרָ
וְאֶל פָּאָמֵן	בָּאִישׁ בְּזָגָר	וּמוֹרָד,
וְאֶל פָּבָנָה	בְּנִיה וְשִׁמּוֹר	גְּבוּלָה
וְאֶל פָּבָנָה	לֹךְ כִּי אָם	בְּשָׁלָךְ,
וְאֶל פָּאָהָב	לְשׂוֹתָת אָתָּה	יִסּוּךְ
בָּמְקוּם שָׁ-	פְּתִי הַוּרָס	בְּיַרְקָה,
חִיָּה עִם כִּי	עַלְיִ דִינָךְ	כְּאַלְמָם
וְלִמּוֹ רַע	בְּפִיקָה אַל	תְּשִׁלְמָם,
וְקֹלָךְ אַל	פְּתִי נֹשָׂא	בְּדִינָךְ
חֲקֹור דִינָךְ	וְהַפְּרָא אַתָּה	מְרוֹגָךְ,
וּנְבָרֶךְ קִי	אָמָתָה פִּיקָר	וּתְבוֹהָה
וְאֶם אֵין	פְּתִי קָלוֹן	מְחֻבָּה,
בְּכָל-עוֹנָה,	יְהִי סְפָרָךְ	בְּחִיקָה
וְהַשְּׁבָל	יְהִי תְּמִיד	רְבָקָה,

קשורך	תשיימחו	ואם אתה	¹⁶¹
מוֹרֶךְ,	יהי לך מ-	למרפא הוא	
פליאה	ואם דעתך	דעתה חכמוה	¹⁶²
רפואה,	ובין ספריו	דעתה חשבון	
לבנה	אוֹי מולד	ותרע לך	¹⁶³
בשנה,	עדים שנה	ועת המוד	
ורזנים	בק מפל-	שמור נא לך	¹⁶⁴
לבנים,	בגדיך	ותלבש אתה	
ואם אין	לה שלם	ואם תלווה	¹⁶⁵
המן,	מנוריהם אל	לה מorth ב-	
ומחר	לרעך שוב	ואל תאמר	¹⁶⁶
האתר,	להתן אל	וניש עטף	
ווסף	לכל חכמיה	תיה קובץ	¹⁶⁷
וכסף,	ולא זהב	קגה בינה	
מוֹרֶךְ	מלתך גם	ושקוי מ-	¹⁶⁸
חברך,	לה גם ל-	אני פטצא	
וכונן	בעליה	ותרע אתה	¹⁶⁹

רְבָּוֹגֶן,	בְּרוֹזִיהַ	אֲשֹׁורֶךְ אָנוֹ
צְעִירִים,	עֲבָדִים כֵּה-	¹⁷⁰ קְנָה מִן הַדָּ
מְחִירִים,	לְתַת בְּחָם	וְאֶל פְּרַבָּה
וּרְזָהָה	פָּנִי מוֹשֵׁל	וּמְרַחַק מַדְּ
וּשְׂדָה,	לְהַחְצֵר	¹⁷¹ וְאֹו תְּקָנָה
בְּשִׁפְרָה	עַשְׂהַתְּחַשּׁוֹב	שְׁלֹוֹשָׁה פְּדָ
וּסְפָר,	קְנוֹתַת רַע	קְנוֹתַת שְׁדָה
וּשְׁנִים	שְׁבַע יְמִים	¹⁷³ וְאֶם תְּחִיה
יְגּוֹנִים,	שְׁבַע צִירִי	פְּהִי אַבְנָן
בְּשָׁנִיו	יְהוֹסִיף אֶל	¹⁷⁴ יְאֹו אִישׁ שְׁ
עֲוֹנִיו,	עֲוֹנוֹת עַל	וְהָוָא יוֹסִיף
בְּתַבֵּל	אֲשֶׁר יְהִי	¹⁷⁵ וּמְהִי-זְעוּיל
בְּחַבֵּל,	בְּעַמְלֵל גַּם	וְחִיוּתוֹ
לְפָלָל	אֲנֹנוֹשׁ בַּי אָם	¹⁷⁶ וְלֹא נְבָרָא
לְמַלָּל,	שְׁמוֹ בְּלִיּוֹם	לְבֹזְרָא גַּם
יְשָׁרִים	וּמְשֻׁפְטִים	¹⁷⁷ שְׁמֹור חֲקִים
אֶחָדִים,	כְּמוֹ פְּרִין	וְדוֹן נְפָשָׁה

טוסר הטכל

¹⁷⁸ שָׁמַע פְּמִיד	לְדָבֵרִי דָּבָר
וּסְוָרָה מִזְרָח	אֲנָשִׁים נֶגֶד
¹⁷⁹ וּסְוָף דָּבָר	שְׁמֹור תּוֹרָה
אֲנָי פְּהִיא	לְהָמָלֵל

סליק

אללה דברי השירה שירת המוסר

צרי לנפש, ומרפא לבשר, בתיה הנפש וחלשים, בתיה
 מאה ושלשים, בתים כל טוב מלאים, לחת לנער דעת
 וערמה לפתאים, להלבישם מחלצות והספר הבנדים
 הוצאות, זאמ שיריה כפו לא מסולאים, נקרא שמה קערת
 כסף קרבן הנשיאים, יען שבה נמצאים טורי שיר שקויל
 במספר במשקל, חבורה בperf"י ניאנו היקרה החכם המשורר
 רבוי יוסף האוזובי עליו השלום ויתנה שלוחים אל בני
 חמודו הנער שמואל ביום חתונתו וביום שמחת לבו להורות
 ריעינו לאמר זה הדרך לכיה*) בו

זה מפתח שפתיו

---

*) בדפוסים ישנים: לנו.

וְמִתְּلַבָּה וְמִגְּדַּלָּה, צְבֵי חֶשְׁקִי וּמִשְׁאָלָה, קָחָה מִנְחָה לְהַשְׁבִּילָה, מִסְלָאָה לְהַמְּשִׁילָה, קְרָאתָה בְּמִשְׁקָלָה:	פֹּאָר נֶפְשִׁי יְדִידָותִי לְכֶ שְׁלוֹם יְחִידָתִי לְכֶ שִׁירָה שְׁךָ חֻכָּאת בְּכֶתֶם לֹא לְכֶסֶף אַין עֲרָת בְּסָרָף זְמִירִיה	א) עֹופָר עֹופָל ב) שְׁלוּם כְּרָצֹן ג) שְׁרָפִי אֶל נֶפֶת ד) שִׁירָה אָף בִּי ה) אֶחָד קָרְבָּן כִּי סָפָה *)
---	--	---

לְכֶ קָעָרָת בְּסָרָף לְשִׁי הַזְּבַלְתִּיךְ, מִפְיקָה עַם דָּרִים *) אֲשֶׁר מְלָאתָה אֲשֶׁר פִּיהִ שׂוֹפָךְ קָעָרָה עַל פִּיהִ:	בְּנֵי קָחָה מִיהוֹסָף בְּצֹוף אָמְרִי כּוֹסָף שְׁפָתָה סְפִירִים גְּנִידִי מוֹסְרִים רְצָחָה אָמְרִי נֹסָף וְאֶל תְּהִיה הַזְּפָה
---	---

* מס' השירים. — **) פנינים (כטו בערבי נר) אסתה א. ג.

אחריו כן פתח את פיו כניב שפה ברורה וידבר
את דבריו השירה

¹ בְּנֵי שׁוֹרָה	וְשַׁח בְּיּוֹם ^(*)	פְּשִׁׂירָה
וְשַׁי מַאֲבָה	בְּקָה נֶפְשָׁו	קְשֻׁרָה,
² פְּשִׁׂירָת שִׁיר	לִיְסְרָךְ	לְהִישִׁיר
נְתִיבָה בָּם	וּבְקָה פְּתָחָת	גַּעֲרָה,
³ אֲנֵי הַוְרָה	לוֹאָחָ אַוְרָה	וּמֵי זָה
כְּאָב יְזָרָה	לְבָנָה דְּרָךְ	יְשָׁרָה,
⁴ שְׁמַע אַלְיָ	וְאַל חַבּוֹו	לְמַלְיָ
⁵ שְׁמַי אָזּוֹב	מְצָאָנִי	וְצָרָה,
וּמְאָמְרִי	אָבָל מַלְיָ	אֲרוֹזִים
⁶ אֲרִי הַלְּבָב	כְּסִנְסִינִי	חַמְרָה,
וְלִי בְּשִׁיר	וּמְתָרָאָה	כְּשֻׁעָל
⁷ לְהַזְׂדִּי צָוָף	וּרְזֹעַ עַם	גְּבוּרָה,
לְמַרְגְּיוֹן	בְּפִי וּבְפִי	עַקְיִצָּה
	עַדְיִ קְמַטִּי	רְבּוּרָה,

^(*) הַיּוֹם ?

וַיְרַא בְּמִצְרָיָם	לֹךְ יְחִיאָב	שָׁמַע אֵל אָבָּ	⁸
וְבַנִּי תִּמְוֹרָה,	פְּרִידְתָּךְ	גַּנְפְּשָׂו עַל	
לְבִירָה,	בְּנֵי בִּינָה	פְּרוֹדְ גַּגְנָרָה	⁹
תְּמֻדוֹת	מָקוֹם פָּנִי	דָּבָרִי סָחָה	
לְבִירָה,	לֹךְ שְׁלָמָן	חֲכִינּוֹתִי	¹⁰
רְגָנִים	וְנִי ^{*)} מַוְסֵּר	וּבוֹ מַבְלָל	
קָעָרָה,	עֲרָתָ בְּסֶף	וְעַלְיוֹ קָרָה	¹¹
נְשִׁיאִים	בְּמַשְׁקָל הָ	וּמְסִפְרָם	
לְמוֹרָא,	עֲרָתָ קָרְבָּן	בְּמַשְׁקָל קָרָה	¹²
לְפָגָמוֹל	לְהֹזִיבֵל שִׁי	בְּחַנְנָבָה	
מְגֻנָּה,	לְטוֹב לֹךְ לֹא	אַלְמִיךְה	¹³
וּבָנוֹה	חֲלִיצָות רָ	שָׁכָר בְּסֶף	
יְקָרָה,	עֲשָׂה חִילָּל	קָנָה נָשָׂם וְ	¹⁴
וְקָנָה	וּמְשִׁבְרָהָךְ	גַּמּוֹלִי רָבָה	
חֲבּוּרָה,	בְּשֵׁם הָרָבָה	בְּלָא שְׁמָךְ	¹⁵
כְּרָרְפּוֹ	אַרְיִ שְׁבָהָ	שְׁמוֹאָל הָ	
	וְהִ דְרָבָה	שְׁמָךְ בְּשָׁמוֹ	¹⁶

^{*)} מִנִּי (דְּנִיאָל גַּה).

וַיָּשֶׁרְהָ

בְּתוֹם לִכְבֵּ

דָמָה אֲלֵיו

בְּכָל־לֵב
וַנְזַרְאָ,
וְאַחֲרֹן
וְגַבְרָא,
שְׁכָלִים
עַשְׂרָה,
מִקּוּמוֹ
וּבִירָה,
וְתַבֵּל
לְדִירָה,
וְלוּ אֹתָ
מִנְזָרָה,
בְּרָאוֹ
אַמְرָה,
מִסְרוֹ
יִצְרָה,

וּבָוֹתְרַבְקָ
אֱלֹהִים חַי
וְהָוָא רָאשׁוֹן
אֲשֶׁר נֹצֵר
עַשְׁרָה הַם
לִמְעָלָה מַדְ
וְאַיִן חַפְלָ
יְכִילָהוּ
יְכִילָהוּ
בָּעֵיר שְׁלָמָ
בְּאַיִן נִשְׁמָ
וּמְעָשָׂה כְּ
בְּשִׁשָּׁה אוֹ
בְּיד אַקְבָּ
בְּיד טַבָּע
חַנְאי מַעַתָּ

יִרְאָה אָלָל
וְדַעַת כִּי הוּא
וְהָוָא אֶחָד
וְעַלְתָּ*) בָּל־
וְגַפְרָדִים
וְסַפְכּוֹד
מֶקוּם חַפְלָ
וְאַיְדָקְ מַעַזָּ
שְׁחָקִים לֹא
וְאַם בְּחָרָ
אַדְזָן עַזְלָם
דְּבָר שְׁלָחָן
וְעוֹלָמָוּ
בְּרָאוֹ לֹא
יִצְרָאוֹ אַקְבָּ
אָכְלָה הַתְּבָנָה

*) סכתה (ומלילה עליה בזה העניין נשאלת טלשון העברי).

²⁵ בְּחִפּצָנוֹ	הַיּוֹת נֶהֱפֵךְ	פָּנָאי הַתְּנָהָה
וּמְרָה,	עֲבוֹר פִּיהוֹ	וּמִי הוּא י-
וְדָתוֹ	עֲבוֹר פִּיהוֹ	²⁶ בְּנֵי אֶלְפִּי
שְׁמִירָה,	וְכִירָה עִם	וּכְסָר פְּמִיד
וּמוֹסֵר	בְּגִינִּי חַכְמָה	²⁷ רְדוֹף אַחֲרָי
וּמִשְׂרָה,	בְּחַבְרָתָם	וּקְשָׁר פְּשִׁיגָּן
בְּלֹא טֹוב	כְּסִיל פְּעוֹזָב	²⁸ וּשְׁבָרָת סִיר
מְאוֹרָה *),	צְבוּעִים בִּין	עַמְדָּךְ עִם
צְבוּעִים **)	בְּגִינִּי מִן הַדָּבָר	²⁹ וְהַזָּהָר
עַתְּרָה,	גְּשִׁיקָה נִזְבָּה	גְּשִׁיקָתָם
יִסְתְּרָה,	וִשְׁיחָם אֶל	³⁰ וּרְזֻבְּקָתָם לְקָחָם
מְרִירָה,	וְלִבְזָתָם	שְׁפָתָם צָוָף
עַלְמִים	בְּחָרֶלֶךְ לֹא	³¹ מְלָא יְמִים
סְתִּירָה,	וּבְגִינִּים	עַצְתָּם רְעָם
סְפָרִים	פְּרִים לֹא פִי	³² בְּחָרֶלֶךְ סָרֶר
בְּסְפָרָא,	וְאֶל תְּבִטָּח	עַשְּ׈ה לֹא דָבָר
יְקָרִים	מָאתִים פְּנִים	³³ בְּפִי חָכָם יְקָרִים

*) ישעיהו יא ה. — **) כת הפרושים, חנפים.

בצורה,	לבר אחר	וכספר
ירידי	קגנה בינה	³⁴ קגה חכמה
מבירה,	לנפשך ה-	ואל פתיר
נטה לך	יונית³⁵ סוב	³⁵ ומחכמתה
גוזרא³⁶ .	לה אמרין	ואל תקרב
הבי מן	ברמייה	³⁶ נטה מעלה
עמורה,	ומשדרמות	סודות נפנם
מבוקה	בני לידי	³⁷ תביאך
בפירחה,	מרה לידי	ובמעט או-
בפסוק	ברקדוק או	³⁸ עסוק פעעם
גמרא.	קה שית ב-	אבל רזב עס-
וחתר	יסוד אסור	³⁹ לגדעה סוד
בשרה,	פסוליה ל-	והכבד בין
להבדיל	ובין טהור	⁴⁰ ובן טמא
בערבה³⁷ .	ומבעה עם	⁴¹ הגה לב בה
שאות קול	הבי לא די	

^{*}) על עניין חכמה יונית הנאפרה כבר בחלמו יש דעות שונות
עיין ספר p.282 Jewish Literature, London 1857 . — ^{**}) (נוירא
סחור שחור לכרטמא לא חקרב (שבה ג). — ^{***}) מסכת בכא
קמא פרק א' ארבעה אבות נזקון .

אַמְזָרָה,	לְחִיָּה	וּמִכּוֹת עַל
פְּחַפֵּשׁ	הַדָּר שְׁבָלוֹ	⁴² וּרְבָ אַלְפָסָ*)
וּתְזָרָה,	בְּמוֹתוֹ דָת	וּמִ הַרְבֵּיז
בְּלָחָמוֹ	אֲוִי לְחִמּוֹ	⁴³ רַעֲבֵי דָת
תְּרֻרָה**)),	כָּבֵר קֶלְפָה	וּלְוָלִי בָא
אֱלֹהִים	הַרְיוֹ אִישׁ הַ	⁴⁴ וּמְשָׁה***) אַ
סְפִירָה,	סְפִרְיוֹ אַיִן	לְסְפִירִי
וּמְהָם	קָרוֹ מַפּוֹ	⁴⁵ סְפִרְיוֹ יִ
קְטוּרָה ^ו),	וַיֵּשׁ בְּלֶשׁוֹן	שְׁפָתָ עַבְרִי
דְּבָרָיו	בְּאָפָךְ	⁴⁶ קְטוּרָה שִׁים
יִשְׂרָה,	לְאִישׁ הַדָּרָךְ	בְּלֹא יוֹרֵן
חֲלָכִים	פָנָה לְךָ מִ	⁴⁷ בְּהַלְכּוֹתָיו
וּתְזָרָה,	קָשָׁה מִצְוָה	וּמְפִיחָם
דְּרָשָׂות	כָּלָך ^ו אַצְלָ	⁴⁸ וּלְפָעָמִים
וּסְפָרָא,	וּמְסִפְרִי	מְכִילָה
דְּרָכָיו	שְׁעָה וְרָעָה	⁴⁹ בְּנֵי בָשֵׁר

(*) ר' יצחק אלפסי בעל הלכות היה רב בעיר אליסאנָה (Lucena) בספרד ומה כשנת הח הסן, ביו"ר סיון. — (***) עוגה. — (****) הוּא ר"ט בן טימון, הילך לעולמו בטטרים בשנה החקם"ה. — (ו) הוּא לשון ישמעאל או ערבי וכן כחוב נטעת כל ספריו מלבד ס' טשנה תורה. — (ו') לְך (לשון חלטוד כָּל לְך אַצְל...).

וְתִירָה,	פַּהֲי נֶפֶשׁ	וּבְמַלִּיכָה
בְּנֵי שִׁיר	כְּאַבִיךְ	⁵⁰ עָרֵי תּוֹלִיד
עֲקָרָה,	לְהַ נֶּפֶשׁ	הַטּוֹב מְהִיוֹת
מַזְקָק	עָרֵי צָאתוֹ	⁵¹ אַרְזָוף אָתוֹ
כְּבָרָה,	כְּהַנְעָבִ	הַגְּיֻעָה
שְׁלוֹחָה	בְּאֶנְרָת	⁵² וְעַל הַכְּלָל
וְכָרָה,	הַיוֹת זָפָה	פְּנָה לֵב לְ
וּכְכָבָב	אַנוֹשׁ נֶכֶר	⁵³ בְּסָפְרוֹ דָּרִ
בְּרוֹרָה,	לְחוֹ אַדְרוֹת	לְשָׁכָל שָׂוֵר
כְּתָבוֹ	אֲשֶׁר שָׁלָה	⁵⁴ וַיְשׁוּבֵן
וְעָרָה,	כְּתָבֵב גַּלְהָ	וְעַרְוָה בְּ
בְּנֵי כִּי	בְּמַכְפָּבָה	⁵⁵ וְהַזָּהָר
וְשִׁירָה,	מַפְאָר שִׁיר	גַּעַם מַכְתָּב
אַחֲוָה	וְעָרָ עֹוד רָ	⁵⁶ בְּנֵי בְּהָרָ
וְאַקְרָא,	בְּמוֹסְרִי	לְהַ דָּעֵי
וְשֹׁזֶל	דְּרַכְיךָ	⁵⁷ הַיְהָ שָׁם*) כָּל-
מְשֻׁוְרָה,	תְּכִלְבֵּל בְּ	וּמְעַשְּׂיךָ
מִמְצָע ^{**})	קָצּוֹת דָּרִ	⁵⁸ בְּתַרְמָן סָרִ

*) מִל' חַכְמִים שְׁטִין אָתוֹ, טַעֲרָכִין. — **) הנִמְצָא בַּאמְפָעַ.

טְקוֹרָה,	וַיִּשְׁרֵךְ	וְהוּא חֶטֶב
וְכֵן פָּנוּ	שֶׁחָקַף	⁵⁹ תָּנַה אֶל נֶפֶשׁ
פְּשָׂרָה,	עֲשָׂה בִּינָם	לְפֹרֶחֶת חָקָן
בְּמִשְׁפְּט	אָמַר לוֹ אֲזָ	⁶⁰ אֲכָול וְשַׁתָּה
לְזָרָה,	הַיּוֹתֹ לֹא	אָכָל לֹא לְ-
מְאוֹה	בְּהַנֶּפֶשׁ	⁶¹ וְאָמַם הַגָּבֵר
גְּבִירָה,	הַסִּירָה מִ	מְשׁוֹל בָּהַ וְ
עֲבוֹר קָנוּ	חַלְצֹת פָּרָ	⁶² אָכָל בְּמִזְ
וְהַדְרָה,	כְּבָור גָּבָר	הַכִּי בְּלִבּוֹשׁ
תְּנוּמוֹת	בְּנֵי מַעַט	⁶³ מַעַט שְׁנָוֹת
הַעֲוָרָה*)	חַמְדִים בִּ	וּכְמָה מִ
וְלֹא טֻוב	מְנֻעַ נְפָשָׁךְ	⁶⁴ וּמְעַצְלֹות
וְחַיְרָה,	אָכָל בְּהַיּוֹת	בְּגַמְלָהָרָה
לְהַכִּין	וְהַגְּחִון	⁶⁵ יְמִי מוֹעֵד
לְחַקְרָה,	וְרוֹיִחַ	בְּרָת צִוְּרָה
לְשַׁבָּעָה	תְּנוּ בְּלִבְדֵּ	⁶⁶ הַכִּי לֹא נְ-
לְשַׁכְּרָה,	וַיְיִזְרָחַ	בְּשָׁר מְחִים*)
שְׁבִיעִי	מְנוֹחָה יוֹם	⁶⁷ וְאַפְּכִי יוֹם

*) אָמַחְרָה, וּבְדִפוֹסִי. תְּעוּדָה נֶגֶד הַחֲרוּוֹ. — *) חָלִים סְבִּטוֹ.

יִתְרָה *	וַסּוֹד נֶפֶשׁ	וּזְה טעם
בְּכִיתָ אֵל	לְחַפְּלָל	וְלִיל וּזְמָן
וּמֹרָא,	בְּכֻבֶּד רָאשׁ	עַלְהָ אֲכָן
תְּרִקְדָּק	מִקּוּמוֹת אֵל	וְעַל מֹזְשָׁב
עֹזָה,	יִשְׁיבָה בָּ-	וּמְאוֹן אַין
מִקּוּמוֹ	מִקּוּמוֹ אַךְ	אֲנוֹשׁ יְזִקִיר
וַיְקָרָה,	לְאִישׁ בְּבָודָ-	בְּלִי יוֹסִיף
בְּרָת אֵל	אַךְ לְקָרָא	וְאַיְשׁ יְקָרָ-
לְשׂוּרָה,	וְאַל תְּחוֹשָׁ	מִהְרָה חֹשֶׁ
עָשָׂה זֹאת	לְעִיר חָלֵק	וְאַם מַעַיר
חַמִּירָה,	בְּרָת חַטָּמָ-	וְחַגְגָה
עַה פָּנוּ	לְהַמְּרָ-	וְהַזְגָר בָּנָי
בְּחַבְרָה,	וְאַל יְבָחר	בָּה יְקֹוּץ
לְגַנְשָׁם	אֲנוֹשׁ גְּבָסָף	רָאה לֵב הַ-
תְּרִירָה,	יְרִידָתוֹ	וְקָז בּוּ אַם
בְּנִי לֹא	בְּפֹה וּכְלֵב	הִיה אַחֲרָ
שְׁעִירָה,	וּבְיִד כָּ-	בְּפֹה חָלֵק

* נ"א יקרה, אכל בלי ספק כוון הטחבר על הנשמה היחרה כשבה.

עֲשֵׂה לֹא	בְּפֶה וּבְמִזְבֵּחַ	הָיָה אֶחָד
מַעֲרָה,	בְּחֶבְרִי הַר	כְּבָנָן צָוָרָה *)
בְּצִנְעָה	לְדָלִים אֶחָד	גִּמְזוֹל חָסֶר
לְסִתְרָה,	הָיָה לְהֶם	וּבְסְתָר
הַלֹּא תָּור	רְכוּשׁ תְּבוּזָר	כְּמַטָּת יָד
שְׁעִירָה,	כְּכַבְשָׁה אֹזֶן	לְאֶל נְרָצָה
עֲגָנוֹת	וְאָם לֹא אַטְמָן	לְשׁוֹאָל תָּנוֹן
עַצְוָרָה,	דָּרֶךְ מַתָּת	וְרִי אָם יָרָן
בְּנָמָת	בְּגִינִּי מִשְׁרָה	הַלֹּא דְבָרִי
שְׁבָרָה,	גְּבָלָה קְזָל	וּמִמְדוֹזָת
תְּהֻבָּה	וְחָאוֹמְרוֹן	לְשׁוֹן הַרְבָּע
שְׁבִירָה,	וְסַעַר הַרְבָּע	כְּשַׁלְחָה הִיא
הַלֹּא צָוָר *)	מְגַנְּבָה סָוָר	וּמְדָבָר
טְהֻוָּרָה,	בְּאַינְגָּה	אָוי עֲקָם
לְקַבֵּל	לְאוֹמְרוֹן אָם	רְכִילָות אָם
וְתָגָרָא,	לְמִדְזָן רָאשָׁה	חַבל בַּי הָוָא
עַמִּיקָה	לְקַסְוָרָוָן	וְאָם חַשְּׁפָּה

* צָוָר ? — **) טַלְשׁוֹן חַרְבּוֹת צָוָרִים .

קְבוּרָה,	חַדְרָה לִבְקָה	פָּנָה לוֹ בֵּ-
בְּפָנָיו	גָּדוֹר וְגַעֲול	וּכְנוּ סּוֹדָה ⁸⁵
וְסֶגֶרֶת,	שְׁפָתִיחָה	גַעֲול דָלָתִי
אַסּוֹרוֹ	וְאַם יִמְסָדָה	אַסִירָה הָוָא ⁸⁶
אַסּוֹרָה,	בְּנִירָהוּ	פָהָרִי נְפָשָׁה
בְּלָא רָאָשׁ	וְאַתְּ הַטּוֹשָׁה	עֹזֶב חַמָּה ⁸⁷
וְעַבְרָה,	חַטִיא בְּעַם	גְּבָרִים הָהָ-
וְמַעַב	אֹוָה שָׁקָעָז	וְהַרְחָה גַּ-
יְחִירָה,	אָנוֹשׁ נְפָשָׁוּ	וּכוֹ שָׁקָעָז
צָלְעֵיו	מְפִירָק בָּלָיְ-	גְּבָהָה לְבָבָ-
שְׁבָוָרָה,	וּמְפִרְקָהוּ	בְּעָתָה לְכָתוּ
לְשׂוֹמְעֵיו	חַנָּה וְסַחְיָה	הַכְּרִיוֹ צִ-
זְמוֹרָה,	לְאַפְּסָם כְּ-	וּשְׁוֹלָמָה
וְיְבָאִישׁ	יְשָׁקָעָז אִישׁ	בְּלָא גָאוֹן ⁹¹
וְעַזְרָא,	כְּרִנְיָאָל	וְלוּ חַכְמָם
דְּפָךְ	וְכְבָוד יִרְ-	רְדוֹף עֲגֹנָה ⁹²
שְׁרָרָה,	אֹוָה הַשְׁגִינָה	וְנוֹסָמָגָן

וְכִבּוֹר	קָנֵה דַּודִים	⁹³
מִכּוֹרָה,	בְּאֶמְרֵי חֹן	
בְּנֵי אִישׁ	בְּלֹא הָזֵן לְךָ	⁹⁴
צְעִירָה,	לְכַבֵּד בְּלָא	
לְמִרְאָה	בְּמִרְגְּנָה	
בְּהִירָה,	בְּנֵי אֲרָם	⁹⁵
הַמּוֹנוֹנִית	וְלוֹ נֶפֶשׁ	
סְבָרָה,	בְּסָוד חַבְרָה	⁹⁶
כְּמוֹפִיר	מִקְבֵּל אוֹ	
חַסְרָה,	סְהִיא לְרַטֵּשׁ	⁹⁷
תְּשַׁקְעַז	לְאִישׁ יְדוֹ	
אַשְׁרָה,	וְדוֹמָה לְהָ	⁹⁸
בְּרָחָה לְךָ	סְגִבָּע בְּ-	
אַסּוֹרָה,	אַנְשִׁיחָה	⁹⁹
וְעַרְוָם	רְאֵיכֶם	
בְּקָרָה	חַכִּי תּוֹלִיךְ	¹⁰⁰
עַקְבָּוּ	מְתִים שׂוֹלֵל	
מָאָרָה,	סְתִּיחָו וּבְסָות	¹⁰¹
	שְׁחוֹק נְקָרָא	
	וְאוֹלֵם בְּ-	
	בְּכִי בְּרוֹךְ	
	וְאַחֲרִיתָו	

וְשָׁמֵץ	דָּבָר דֶּבֶחַ	בְּרָח מִכְלֵל-	102
כְּעֹורָה,	חַשְׁדָּר מִקְהָה	בְּרָח מִכְלֵל-	
יְשָׁמֵשׁ	אֲדוֹנוֹיו אֹז	רָאָה עַבְדָּר	103
וְאָמְרָה ^(*) ,	בְּלִי שְׁפָחָה	בְּחַלּוֹק מַזְ	
וְשָׁמַחַת	חַתְנָה ^(*)	בְּנֵי הַיּוֹם	104
וְעִפְרָה,	בְּיַעַלְתָּה חָן	לְבָבָה שִׁישָׁ	
וְשׂוּעים	וּבְתַּשְׁרִים	בְּיַעַלְתָּה חָן	105
כּוֹרָה,	וְכָה תְּשִׁגָּה	וְאַל תְּשִׁגָּה	
חַמּוּדי	רָאָה בְּדָמוֹת ^(**))	חַמּוֹנָה ^(*)	106
הַדּוֹרָה,	וְאַל פְּשָׁחִית	יִפְהָ צְוָרָה	
וְחַבְלוֹ	מְנוּלָבָה ^(***))	וְאַם פְּנַעַ	107
וְכָרָה,	וּבּוֹר חַפְרָה	לְךָ טָמֹן	
וּמְזֻבּוֹת ^(*)	לְבִית מִדְרָשָׁ	מְשׁוֹךְ אֶזְהָזָה	108
מְתָרָה,	תְּפִפְתָּחָה	בְּסִיל שְׁמָה	
לְבִתָּה אֶל	בָּה לְחַטְאוֹא	וְעַת חָם לִזְ	109
מְקָרָה,	עַלְיָה בַּיְתָה	עַלְיָה בַּיְתָה	

^(*) כוונת המילה הזאת או מלה חילוק צריכה כאור. — ^(**) נ"א
בראי. — ^(***) יצר הרע כטאטר' (קדושים למד'). — ^(*) נראה
שצ"ל ומושכוות.

וְדֹעַ כִּי יָשָׁב בְּנֵי וְלֶפֶת	¹¹⁰
בְּנֵי עֲזָרָךְ וְתִילְהוֹת	¹¹¹
חֶרְלָל מִבָּא בְּתִמְרָרָל-	¹¹²
וְכַפְתָּה מְדֻ- וּגְרָמוּל-	¹¹³
וְכַן סּוֹרְמָ- אָלְהִינוּ	¹¹⁴
שְׁעָה עָד יְמִי שִׁיבָּה	¹¹⁵
וְיָמָץ לְ- כְּמַנְדָּל עֹז	¹¹⁶
כְּלָקָ אַצְלָ- עִשָּׂה בְּהָם	¹¹⁷
חַקּוֹר טָעַם לְמִצּוֹת אַל	¹¹⁸
<hr/>	

*) כוונתו על סדרות החורה הנקראים פרדרם .

וְסַתְרָה,	לֹכֶד טְעִמּוֹם	עֲדֵי יָגֵל
בְּרָאשִׁית לְאוֹרָה,	חֲקֹר סָדוֹרָה	וַיֵּצֵא אֹוָלֶן ¹¹⁹
(וְעוֹרוֹן)	אַפְלָתָה	וַחֲצֹא מַדָּן
מוֹזָרָה,	הַבָּר אַדְםָן	עֲדֵי תְשִׁינָה ¹²⁰
חֲקֹר סָודָה	אָשֶׁר רְשָׁהָוּ	(וְהַעֲרוֹבָּם*)
בְּכֻרָה,	יְלָדָיו וְ	וּבֵין בְּשָׂנִי ¹²¹
בְּתוּכוֹ	וְלוֹ מְשֻׁפְטָה	קָטָן בְּנָיו
וּקְוָרָה,	וְעַזְמָה חַיִים	וּסְודָה כְּנָן ¹²²
וְתוֹפָעָה,	וְעַגְמָן נָוֶה	וּשְׁעָרוֹן
בְּהָרָה,	פָּתָנָה לְכָבָב	וּבְכָרְבוֹנִים ¹²³
מְהֻפְּדָה	פְּהָרוֹת לֹכֶד	בְּאַרְבָּעָה
שְׁמִירָה,	כְּרוֹב הָאָשָׁה	וְאַתְּ-לְהָטָה ¹²⁴
עַמְקֹות	חַיוֹת עַלְיוֹן	סְכִיבָה לְ
בְּשָׂרָה,	בְּמַרְכְּבָה***	וַיָּגָלוּ
חַרְיקָה,	שָׁחָא אוֹ יוֹם	לֹכֶד וּלְנָפָךְ
צְרוּרָה,	לְנָפְשָׁה אֲזָהָר	בְּשָׂרָה אוֹ ¹²⁵
	צָרוֹר חַיִם	הַיּוֹתָה תֹּזֶה

* נ"א ואשתו, והוא הווא. — **(הנחש. — ***(מעשה הטרכבה.

שָׁאֹלֶה	כְּרַדְתָּ גַּן	זָבוֹל [*]) פָּעֵל	¹²⁷
סִעְרָה,	עַלְוֹתוֹ בְּ-	בְּתַשְׁבֵּי בַּ-	
קָנָה לְךָ	בְּנֵי שֵׁם טוֹב	וּסְופּ דָּבָר	¹²⁸
סְחוּרָה,	חֲרוֹן מְכֻלָּ-	חַכִּי טוֹב סִ-	
וִשְׁם טוֹב	עַטְרוֹת הַם	רָאה שֶׁלֶשׁ	¹²⁹
עַטְרָה,	עַטְרָה לְ-	עַלְיִ נְבָם	
רַצְוֹנוֹ	בְּצָנָה אֶל	יַעֲטָרָה	¹³⁰
וַתְּחַרְאָ-	יְהִי שְׁרִיוֹן	וַחֲסֹדוֹ לְךָ	
וַיִּשְׂים	לְךָ תְּגִיל	וְעַם בַּת גַּיִ	¹³¹
וַיִּשְׂרָהָ-	כְּאֶבְרָהָם	שְׁגִינְכֶּם אֶל	

תמה השירה שורת המוסר.

---

*) הוא אחר משפטה גן עדן או העולם הבא .

שירי המחבר להפליג בשבה הקURAה.

וּבֵין שׁוֹאָלָת וְאֶל קָהָלָת, יִקַּר לֹא גַּחֲקָר וְלֹא מְגַבְּלָת, עֲרָת בְּסֻף שְׂמָה עַלוֹת כּוֹלָלה, בְּרַב צָחוֹת וּרְבָּ שְׁבָה רַזְכָּת, עַדְיִכְּיִישְׁאָלוּ וְאֶם אַיִּלָּת, גַּשְׁיָאִים אוֹעַלִי עֲרָה מְמַשְּׁלָת, לְגַדְלָה בְּלִזְבָּב יִתְהַנְּשָׁקְלָת, בְּנוֹת שִׁיר יִעַרְזָ	קָנָה מוֹסֵר אַלְיָמְשָׁלִי לְהַשְׁירָת לְרַב הַזְּדָה יִקְרָה קָדָ וּכְמָה מַדָּ צָבָאִיהִי וּבֵין עַד נַחַ וְגַן נֹעַם לְכִיה הַיא יִתְהַבְּיִמְיָ קָעְרוֹת פָּ וּתְכִרְיעָ שְׁבָא אַסְמָךְ עֹזֶךְ וּמִמְּנָשְׁילָ*) לְהַ	א) נֶפֶש מְהַלְךָ ב) הַגָּה עֲרָבָה ג) שִׁירָה בְּמָה ד) רְבוּ מוֹסֵר ה) עֹז לְהַ הָאָם ו) לוֹחַ כָּל חַ ו) תְּכִפָּד מְלִכָּת ח) עֹזֶךְ וּמִמְּנָשְׁילָ*) לְהַ
--	---	---

*) מֶלֶשׁוֹן מְטוּשֵׁל מְשָׁלִים.

חומר	לשושנה	ולחצצלת,
ט) מיטב	בגוכיהו וthon	בגוכיהו וthon
היא מ-	דבר שקר	ושוא גברלה,
ו גם ק-	אמת נושא	להחנוקס ורם
סרגנה	באמרי קושט	ובם גרגלה,
יא) שירה	בכיפה בית	תבוננה בונפה
ומעון	בסילות שם	מעי מפלת,
יב) פקרא	בקול אל כל-	חכם לבב ואיש
סכל	לכלם פ-	תחה גדרלה,
ו כי בן	לפניהם ב-	קטרת חלבנה
עם ה-	לבוננה פר	בבר ישחלת,
יד) ישמע	אנוש חכם	יוסף על יקר
שבלו	וסכל י-	עווב אולת,
טו) נואש	ונואל מ-	תבוננה מהדלה
ביה פ-	הגה כי עוד	לה תוחלה,
טו) היא אל	חליל נפשך	ארוכה תעלה
בי על	נפשות הו-	ללוות חזמלת,

וְלֶבֶשׂ צָרִי
צָאָה תֹּעַלְתָּה,
כְּטוֹפָה וְרַבֵּשׂ אֲבָל
רַבְשׂ גִּמְשָׁלָתָה,
וְקִיאָנָה לְרוֹזָב
אֲנוֹשׁ גִּזְאָלָתָה,
קָעָרוֹת גִּפְלָאָה
וְזָהָה גִּאָכְלָתָה,

לְנִפְשָׁה הִיא
שְׁנִיהֶם נִמְ-
לְחִיקָה אֲוָכָל
הַיּוֹתָה אֲלָ-
כְּלִפָּה
וְצָוֹפָה נִפְשָׁ-
יִסְרָר מִבְלָ-
אֲבָל בְּהָם

י) מְרֻפָּא
בָּה אֶל
ו) תְּמִيقָה
לֹא טֹוב
ט) אִם יָאִ-
אֲכָלוּ
כ) קָעָרָת
כִּי בָּ-

סְלִיק.

אָנָּרָת

שלוחה מהר"י יוסף האזובי וליה"ה לבנו מוספה על שיר הקערה.

אמר יוסף האזובי בר' חנן ז"ל. הלא כהכתיב לך שלשים להורייך קושט אמרי אמת יראה ה' ורעה קדושים, ואבנה לך בית טרוותיו קומתו ארים רהיטו ברוחים ארוי שכל דברוחיו מסור ישנים גם חדשים, גנותיו ועליותיו מאה ושלשים, כמהי לערוך שלחן במדבריו נואה ברוב צחותיו ההנבר ועליו לחם פנים מן הוק ללחם [?] ומדובר, כמספר כמשקל קערה נשאי המדבר, מלאת הקרקע שמן ושמתייה לפניו זית שכל זך לחוק רועיניך, הקפתיה פתילות מוסר דולקות להאר אל עבר פניך, ואכיך עבר גרמיה רוכל רכללה טוב פחרה מסחר כסף ומכל רוכלה, סגולות כוללה, כמה מני טוסרים, כולם נכוחים לטבין וישראלים, מהם מני מוסר כהיים ^{*)}, ומהם על הנהגה טרינית סוחרים מדינים אלו ואלו דברי אלהים חיים, מגלה עפה וטובת שכל לעיני כל שוחר, היהח כאניות סוחר, וכחגרא הויה המחויר מעיר אל עיר ומיטמלכה אל עם אחר, וביחדו כל מני סחרות, שש וركמה וראש כל בשום ואבנים יקרים, בני מה אודיעך ולא הורעתך, או מה אשטייך ולא השמעתי, הורעתיך נצורות ונגרלות, בני ראה גם ראה שירה יקרה להרבה שכלה, שירת מוסר יקרה כל אשר תאמיר אליך שמע בקהל, להיווה לנפש נוטר ^{**)} (והחותר לבדר וללבן ולהחימר בכבוד ^{***)} (ולההאמר, מכל אשר אטרתי אל האשה תשמר, אתה בני אם שפע המוסר השפעתי, והכונה לרוב נטעתי, ידעתי בני ידעתי, כי איןך צרייך, להרחיב לך אוחל מוסר ומתריו להאריך, ירעתק טבין ובך חחת גערה, ורי לך מן המוסר במעט הערה, מעט צרי ומעט דבש לא למלא קערה, אבל ראייתי כי הותן האכור, נדור בניי ובנייך

---

*) נראה שצ"ל כתים ר"ל נוגעים להנהגת הבית שהוא חלק חכמת המוסר כתו הנהגה המדינית. — **) צ"ל גומר? — ***) בכבוד (ישעה ס"א ו').

נור, הניע בן מעל אביו ויניעחו, להסתה איש טעל רעהו, ואומר טי הוא הצדיק בארץ ולא יחטא, ואיך אשר בילדותו אחריו המלך לא נטה [מלך וקן וכיסיל זה יצר הרע]. אכחוב אל בני ספר טוסר זו ובהיר, והיה עמו וקרא בו לhocיר ולא להוחיר, ואולי יוכו בו רכבים ללכת דרכ ישרה, בקחthem מפי השירה הזאת פורה, יקראננה הקורא ולמי שתספיק לו הוכרה, היה לו לאזורה, ולמי שטעון אזהרה, היה לאזהרה, כחונני המקיף כל טיני הכלין ושבים חנוהו, ולא לזרק איש ידוע בלבד כונתו, אך לזרק רכבים איש איש כפי מכוביו ועכוביו, ובין זה ובין זה יהיו לרצון כל אבקיו בשמייו ושביו, ועד כמה פעמים אני משביעךبني ותלמי, אם רק אני בטוראי ואם אביך אני בכבודי, להיות אל דברי טופר אלו קשיבות אוניך, כאילו גלמי ראו עיניך, והיתה השירה הזאת לעד ביןיך וביניך, קתנה וקראננה, כיימי חרפֶן אל תרפֶנה, גם כי תוקין לא חسور טמנה, סלולה וחוטמך הכבך כי החבקנה, וקבע לך מסטרות לשום עלייך וטון קבוע, לקרה בכל שבוע ושבוע, עם אחת ואם הרוב ביום העונג הוא יום החודש, ואם באולי יעבר يوم השבת אל עבר החודש, חדש ושכת קרא טקרה, לא ימושו מפיך וטלבקך את דברי השירה, כי לווית חן הם לראשך ולנרגוזהיך ענק חפאה, שמע בני שמע אל אב על פרידיך מהים, ושמעני וישמעו אליך אלהים, ומה אוסף עוד ולטשול משלים, והנה אשלים לך דברי אדרוניינו שלמה המלך ע"ה שאמר בראש משליו, כדי שכלו הטובה עליו: בני חורתך אל חשבה ומצחתי יצר לך, כי אורך ימים ושותה חיים ושלום יוסיפו לך, קשרם על גרגוזהיך כחבים אל לוח לך, ומצא חן ושכל טוב בעני אליהם ואדם.
